

Alexandru Filipașcu
(cărturar maramureșean)

Ioan Cotârlă
Sighetu Marmăției

Alexandru Filipașcu s-a născut la 20 aprilie 1902 în comuna Petrova – Maramureș, fiul lui Gavrilă Filipciuc. După mulți ani a reușit să dovedească și să treacă de la numele rutenizat la cel românesc - Filipașcu, în 1938, fiindcă provenea dintr-o familie de nobili români, la fel ca boierii Zubașcu, Bilașcu, Ionașcu și mulți alții ale căror nume au fost maghiarizate sau rutenizate din porunca celor care au stăpânit în acele vremuri..

Școala primară a urmat-o în Petrova, apoi și-a continuat studiile la Sighet și Beiuș unde dobândește bacalaureatul. Elev de liceu fiind, începe să adune documente privind istoria, cultura și civilizația românilor maramureșeni și Transilvaniei pe care le va valorifica în lucrarea „Istoria Maramureșului”, lucrare ce avea să apară în anul 1940 la Tipografia ziarului „Universul” din București și la care a lucrat vreme de mai bine de opt ani de zile.

Își continuă studiile la Budapesta și Viena, apoi la Roma, unde, în anul 1922 își ia licența și doctoratul în filozofie. Și tot la Roma, în anul 1923 își ia licența în teologie cu lucrarea „Adevărul istoric al Genezei”, după care se întoarce în țară și devine profesor de religie la Școala Normală de învățători din Zalău. În anul 1925 trece munții și predă religia la Liceul „Bogdan Vodă” din Vișeu de Sus.

În anul 1928 își ia doctoratul și în teologie și apoi revine ca profesor de religie la Liceul de fete/învățătoare „Domnița Ileana” din Sighet și care funcționa în clădirea din centrul orașului, actualmente Liceul Ucrainean. Mai apoi ajunge profesor de religie și la Liceul „Dragoș Vodă” din Sighet. În această perioadă este hirotonisit ca preot la Mănăstirea Moisei (1929) și desfășoară o susținută activitate jurnalistică, fiind redactor la ziarul „Maramureșul” din Sighetul Marmăției.

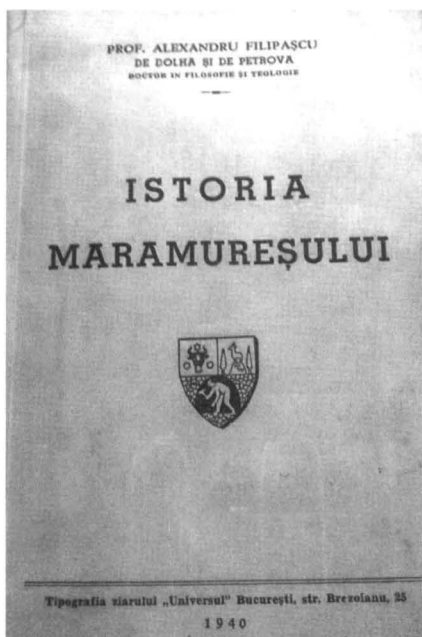
În anul 1933 ajunge primar al orașului Sighet fără condiții politice ale vreunui partid. În calitate de primar transformă piața din centrul orașului în parc central, dispune pavarea cu piatra cubică a câtorva străzi centrale și construirea Abatorului pentru oraș și locuitorii satelor din zonă. Modernizează Unitatea de pompieri din localitate și conduce ziarul „Ecoul Maramureșan”, dovedind reale calități de bun gospodar și iubitor de cultură.

În anul 1939, episcopul Alexandru Rusu îl numește protopop al Parohiei Greco-catolice din Sighet.

În anul 1940, ca urmare a Dictatului de la Viena, prin care Ardealul este ocupat de către unguri, se refugiază la Alba Iulia unde predă religia la Liceul de fete, mai apoi, în 1941, ajunge profesor la Liceul „Gheorghe Lazăr” din Sibiu.

Din anul 1945 revine în Ardeal și activează în învățământul din Cluj unde predă istoria, geografia și religia, dar este în același timp și cercetător la Catedra de istorie privitoare la Transilvania, în 1949 ajunge profesor universitar la Institutul Teologic Universitar Ortodox din Cluj.

În anul 1952, ca urmare a activității depuse în PNT, este arestat și condamnat la 60 de luni în Colonia de muncă forțată din Valea Neagră, în prezent localitatea Lumina de lângă Mamaia (Constanța), unde moare în 20 decembrie 1952, la vârsta de numai 50 de ani.

A parcurs o însemnată bibliografie istorică redactând lucrări valoroase precum:

Istoria Maramureșului - 1940, București, lucrare premiată de Academia Română în anul 1941;

Voivodatul Maramureșului. Originea, structura și tendințele lui - Sibiu, 1945, Sibiu;

Revizionismul maghiar și drepturile noastre asupra Daciei - Sighet, 1936.

Alte lucrări publicate:

Adevărul istoric al Genezei - 1923, Oradea;

Roma și frumusețile ei - 1925, Zalău;

De la românii din Maramureș, oameni, locuri, cântece - 1944, Sibiu;

Le Maramures - Sibiu, 1944 (rezumatul în franceză al lucrării Istoria Maramureșului)

În același timp ce a profesat la școlile din Zalău, Vișeu de Sus, Sighetul Marmăției, Sibiu și Cluj, Alexandru Filipășcu a publicat diverse articole în revistele de specialitate și în presa locală. A fost redactor la ziarele:

1., „Maramureșul” din Sighetul Marmăției, 1929;

2., „Ecoul Maramureșan” din Sighetul Marmăției, 1933.

Doctorul în filozofie și teologie, profesorul Alexandru Filipășcu de Dolha și Petrova este unul dintre cărturarilor și patrioții maramureșeni care ne-au lăsat moștenire cele relatate mai sus și cu care ne mândrim.